

Brüssel, 30. november 2022
(OR. en)

10033/1/22
REV 1

AG 63
INST 223

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Euroopa tuleviku konverents – Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemusi käsitlevas aruandes sisalduvad ettepanekud ja nendega seotud konkreetsed meetmed: ajakohastatud esialgne tehniline hinnang

Delegatsioonidele edastatakse märkuses ja selle *addendum*'is Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemusi käsitlevas aruandes¹ sisalduvate ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmete ajakohastatud esialgne tehniline hinnang. Esimest esialgset hinnangut, mis esitati 2022. aasta juunis,² ajakohastas nõukogu peasekretariaat 2022. aasta novembris, et kajastada selles ELi institutsioonide poolt pärast Euroopa tuleviku konverentsi lõpukuupäeva 9. maid 2022³ võetud poliitikameetmeid.

¹ Dok 8933/22.

² Dok 10033/22.

³ Vt eelkõige punktid 17–27.

**Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemusi käsitlevas aruandes sisalduvad ettepanekud ja
nendega seotud konkreetsed meetmed:
ajakohastatud esialgne tehniline hinnang**

Sissejuhatus

1. Euroopa Parlamendi presidendile, Euroopa Liidu Nõukogu eesistujale ja Euroopa Komisjoni presidendile esitati 9. mail 2022 aruanne Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemuste kohta, nagu on ette nähtud 2021. aasta märtsis allkirjastatud ühisavalduses⁴. Selles ühisavalduses leppisid juhid kokku, et kolm institutsiooni, igäüks tegutsedes oma pädevuse piires ja kooskõlas aluslepingutega, uurivad kiiresti, kuidas võtta kõnealuse aruandega seoses tulemuslikke järelmeetmeid.
2. Konverentsi lõpptulemuste aruanne sisaldab 49 ettepanekut ja rohkem kui 320 nendega seotud konkreetset meetet, mille konverentsi täiskogu esitas konverentsi juhatusel. Need hõlmavad üheksat teemavaldkonda: „Kliimamuutused ja keskkond“, „Tervishoid“, „Tugevam majandus, sotsiaalne õiglus ja töökohad“, „EL maailmas“, „Väärtused ja õigused, õigusriik, julgeolek ja turvalisus“, „Digiüleminek“, „Euroopa demokraatia“, „Ränne“ ning „Haridus, kultuur, noored ja sport“.
3. Ettepanekud ja nendega seotud konkreetsed meetmed põhinevad peamiselt soovitud, mille kodanikud on sõnastanud konverentsi raames korraldatud Euroopa ja riigisiseste kodanike paneelarutelude käigus. Samuti tuginevad need konverentsi mitmekeelsel digiplatvormil jagatud ideedele ning konverentsi täiskogul, sealhulgas selle töörühmades peetud aruteludele. Ettepanekutega seotud konkreetsed meetmed sisaldavad kas sulgudes või joonealuses märkuses viidet nende alustele/päritolule.

⁴ Dok 6796/21.

4. Viimasel konverentsi täiskogu istungil ei kommenteerinud konverentsi täiskogu nõukogu komponendi esindajad ettepanekute sisu, vaid toetasid ja julgustasid kodanike tegevust ning võtsid nende soovitusel teadmiseks. Nõukogu väljendas oma tahet määrata pärast 9. maid 2022 kindlaks, kuidas võtta konverentsi tulemuste suhtes järelmeetmeid oma pädevuste piires ja kooskõlas aluslepingutega.

5. *Addendum*'is 1 toodud tabelis esitatakse **konverentsi lõpptulemusi käsitlevas aruandes sisalduvate ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmete ajakohastatud esialgne tehniline hinnang**, et võtta arvesse konverentsi ettepanekute ja konkreetsete seonduvate meetmete rakendamisel kuni 2022. aasta novembrini toimunud arenguid. Tabel koosneb kolmest veerust, kus vastavalt: i) loetletakse kõik ettepanekud ja nendega seotud konkreetsete meetmed, ii) kirjeldatakse, mil määral ELi institutsioonid juba töötavad kõnealuste meetmetega (st mida tehakse), ning iii) selgitatakse, kas ja kuidas neid meetmeid saaks rakendada ja milline oleks õiguslik alus (st teostatavuse hindamine). Kui meetme rakendamiseks on vaja muuta aluslepinguid, on see kolmandas veerus (iii) märgistatud halliga. Kui ainult osa meetmest nõuaks aluslepingute muutmist, on vastav osa märgistatud halliga ka esimeses veerus (i). Lisaks tuleb märkida, et mõned meetmed on sõnastatud üldiselt, mis muudab hindamise keeruliseks, eelkõige seoses võimaliku õigusliku alusega kehtivates aluslepingutes.

Ajakohastatud esialgse tehnilise hinnangu üldine ülevaade

A. Ettepanekud ja nendega seotud konkreetsete meetmed, mida käsitletakse olemasolevates ja käimasolevates ELi algatustes

6. Üks selle ajakohastatud esialgse hinnangu peamisi järeldusi on see, et **ELi institutsioonid valmistuvad tegelema või juba tegelevad märkimisväärse hulga ettepanekute ja nendega seotud meetmetega**. Nende järelduste üksikasjad on näidatud *addendum*'is 1 toodud tabeli teises veerus („Mida tehakse“).

See kehtib eelkõige konverentsi nende teemade kohta, mis on seotud poliitikavaldkondadega, kus kaasseadusandjad on ELi õigusaktid vastu võtnud või arutavad neid ning need tunduvad olevat kooskõlas ettepanekute ja nendega seotud meetmetega (või nende osadega). Sellega seoses on headeks näideteks teemavaldkonnad „Digiüleminek“, „Kliimamuutused ja keskkond“ ning „Tervishoid“.

7. Teemavaldkonnas „Digiüleminek“, mis on viimastel aastatel olnud ELi peamine prioriteet, juba käsitletakse paljusid ettepanekuid ja nendega seotud konkreetseid meetmeid etteruttavalt digiteenuste määruises, digiturgude määruises, tehisintellekti käsitlevas õigusaktis, Euroopa ühendamise rahastu määruises, e-identimise määruises, küberturvalisuse 2. direktiivis⁵ ning Euroopa andmestrategias sisalduvates algatustes.

Samamoodi on teemavaldkonna „Kliimamuutused ja keskkond“ raames esitatud konkreetsete meetmetega seotud küsimused hõlmatud nii ühise põllumajanduspoliitikaga aastateks 2023–2027 kui ka Euroopa roheline kokkulepega seotud algatustega, näiteks kliima-, energia- ja transpordialaste õigusaktide läbivaatamine paketi „Eesmärk 55“ raames.

Teemavaldkonna „Tervishoid“ puhul käsitletakse mitmes olemasolevas ja käimasolevas ELi algatustes, mille eesmärk on paremini kaitsta kodanike tervist ja paremini reageerida tervisekriisidele, ka paljudes väljapakutud meetmetes väljendatud soove.

8. Lisaks näib, et mõned hiljutised valdkonnaülesed ELi algatused hõlmavad mitmes teemavaldkonnas esitatud paljusid ettepanekuid ja nendega seotud meetmeid. Nii on see näiteks taaste- ja vastupidavusrahastu puhul seoses ettepanekutega teemadevaldkondades „Tugevam majandus“, „Väärtused ja õigused, õigusriik, julgeolek ja turvalisus“ ning „Haridus, kultuur, noored ja sport“, mis puudutavad avaliku sektori investeeringuid ja elukvaliteeti.

B. Ettepanekud ja nendega seotud konkreetsete meetmed, millega ELi institutsioonid võiksid edasi tegeleda

9. Esialgses tehnilises hinnangus rõhutatakse ka seda, et olukordades, kus **ELi institutsioonid võiksid ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmetega edasi tegeleda, saaks seda enamikul juhtudel teha praeguses aluslepingute raamistikus.** Nende järelduste üksikasjad on näidatud *addendum*'is 1 toodud tabeli viimases veerus („Kuidas saaks ettepanekut/meedet rakendada“).

⁵ Digiteenuste määrus (DSA), digiturgude määrus (DMA), tehisintellekti käsitlev õigusakt (AI), Euroopa ühendamise rahastu (2021–2027) määrus (CEF2), e-identimise, e-autentimise ja usaldusteenuste määrus (eID), küberturvalisuse 2. direktiiv (NIS2).

10. Esiteks saaks paljusid ettepanekuid ja nendega seotud meetmeid rakendada kehtiva ELi õigusraamistiku muutmise kaudu, et tugevdada mõningaid selle sätteid. Seda näiteks konkreetsete meetmete puhul, mis käsitlevad andmekaitset ja loomade heaolu.

11. Teiseks võiks muude ettepanekute ja seotud meetmete puhul vajaduse korral kasutada mitmeid ELi tasandil juba olemasolevaid vahendeid, õigusakte, programme ja struktuure.

Näiteks annab Euroopa poolaasta protsess võimaluse liikmesriikide majanduspoliitika edasiseks koordineerimiseks ning selle abil võiks seetõttu käsitleda suurt hulka välja pakutud meetmeid teemavaldkonna „Tugevam majandus, sotsiaalne õiglus ja töökohad“ raames. Teemavaldkonna „Väärtused ja õigused, õigusriik, julgeolek ja turvalisus“ puhul võiks mitme ELi rahastamisprogrammi tõhustamise kaudu hõlmata mõningaid meetmeid, mille eesmärk on muuta ELi väärtused kodanikele käegakatsutavamaks. Kommunikatsioonialaste jõupingutuste suurendamisel ja ELi institutsioonide teabevahetusstrateegiatega edasisel rakendamisel võiks käsitleda mõningaid teemavaldkondades „Euroopa demokraatia“ ja „Haridus, kultuur, noored ja sport“ väljapakutud meetmeid.

12. Kolmandaks võiks paljusid ettepanekuid rakendada uute ELi õigusaktide kaudu, mis põhinevad kehtival aluslepingute raamistikul. Näiteks teemavaldkonna „Väärtused ja õigused“ raames saab liidu seadusandja kaitsta neid väärtusi ja õigusi selliste liidu poliitikavaldkondade kontekstis nagu siseturu tugevdamine. Samuti võiksid ringmajanduse II paketist tulenevad algatused käsitleda mõnda meetet, mis kuuluvad teemavaldkondade „Tugevam majandus“ ning „Kliimamuutused ja keskkond“ alla.

13. Kuigi paljud ettepanekud ja nendega seotud meetmed käsitlevad konkreetseid küsimusi, on mõned neist üldisemad ja mõnikord püüdlusi väljendavad. Nende rakendamine võimaldaks seega erinevat liiki võimalikke algatusi, mis pakuvad laia valikuvõimalust.

14. Samuti tuleks meelde tuletada, et jagatud pädevusse kuuluvaid valdkondi puudutavate ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmete puhul on ELile asjaomastes valdkondades asjakohaste õiguslike aluste kaudu aluslepingutega juba antud asjakohane pädevus, kuid seni, kuni EL otsustab teostada oma pädevust antud valdkonnas sellistel õiguslikel alustel, säilitavad liikmesriigid selles valdkonnas tegutsemise pädevuse. Seega on täielikult ELi otsustada, kas ja millises ulatuses sellist pädevust teostada, kusjuures sellise pädevuse kasutamist reguleerivad subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtted.

Mis puutub ettepanekutesse ja nendega seotud meetmetesse valdkondades, mis on hõlmatud ELi toetava pädevusega, siis enamik selliseid ettepanekuid ei nõua konkreetselt ELi tasandil ühtlustamist ning seetõttu saaks neid rakendada kehtivate aluslepingute alusel koos ELi meetmetega liikmesriikide meetmete, sealhulgas ELi programmide toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks. Nii on see näiteks enamiku haridusvaldkonna meetmete puhul (nt hariduse ja koolituse edendamine mitmes valdkonnas, nagu meedia ja digikirjaoskus, hariduses digiülemineku soodustamine jne).

15. Mõningaid ettepanekuid ja nendega seotud meetmeid võiks käsitleda kehtivas aluslepingute raamistikus ette nähtud paindlikkuse kaudu, näiteks aluslepingute sätteid, millega nähakse ette üldised või konkreetsed üleminekuklauslid, mis võimaldavad Euroopa Ülemkogul või nõukogul kasutada ühehäälese hääletamise asemel kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamist või seadusandlikku tavamenetlust, või lihtsustatud läbivaatamisklauslid, mis võimaldavad Euroopa Ülemkogul või nõukogul laiendada teatavate õiguslike aluste või aluslepingute sätete kohaldamisala, näiteks tõhustatud koostöö, mis võimaldab liikmesriikidel, kes seda soovivad, konkreetses valdkonnas edasi liikuda.

C. Ettepanekud ja nendega seotud konkreetsed meetmed, mille täielikuks rakendamiseks võib olla vaja muuta aluslepingut

16. Esialgne hinnang näitab samuti, et **ainult väga piiratud arvu konkreetsete meetmete puhul võib nende täielikuks rakendamiseks olla vaja muuta aluslepingut**. Need meetmed on seotud järgmisega:

- 1) võimaldada ELil muuta teatavad teemad õppekavade kohustuslikuks osaks kogu ELis⁶;
- 2) muuta tervis ja tervishoid ning haridus ELi jagatud pädevusse kuuluvateks teemadeks⁷;
- 3) ühtlustada tervishoiustandardeid ELi tasandil kohustuslikus korras⁸;
- 4) kohustada liikmesriike kehtestama riigisisest õigust abielluda ja lapsendada, näiteks samasooliste paaride puhul⁹;
- 5) tagada kogu ELis kohustuslikus korras taskukohaste lasteaedade ja tasuta lastehoiuvõimaluste loomine¹⁰;
- 6) muuta Euroopa päev (9. mai) täiendavaks kohustuslikuks riigipühaks kogu ELis¹¹;
- 7) luua võimalus kogu ELi hõlmava referendumiga algatamiseks Euroopa Parlamendi poolt¹²;
- 8) muuta ELi lepingu artiklit 7¹³;
- 9) minna Euroopa Ülemkodus ühehäälselt hääletamiselt üle kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamisele¹⁴;
- 10) minna nõukogus ühehäälselt hääletamiselt üle kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamisele olukordades, kus üleminekuklausleid ei kohaldata, näiteks sõjalise tähendusega otsuste ja kaitseküsimuste puhul¹⁵;

⁶ Vt meede 6.6, meede 27.4, meede 32.1, meede 32.2, meede 37.1, meede 46.1 ja meede 48.2.

⁷ Vt meede 8.3, meede 10.3 ja meede 46.1.

⁸ Vt meede 10.1, meede 14.4 ja meede 15.8.

⁹ Vt meede 15.5.

¹⁰ Vt meede 29.5.

¹¹ Vt meede 37.6 ja meede 48.3.

¹² Vt meede 38.2.

¹³ Vt meede 25.4.

¹⁴ Vt meede 39.1.

¹⁵ Vt meede 21.1 ja meede 39.1.

- 11) anda kõrgele esindajale liidu esindamiseks välissuhete valdkonnas volitused, mis praegu kuuluvad komisjonile (ELi lepingu artikli 17 lõige 1) või Euroopa Ülemkogu eesistujale (ELi lepingu artikli 15 lõige 6), või muuta kõrge esindaja rolli ja volitusi¹⁶;
- 12) valida Euroopa Komisjoni president kodanike poolt otse¹⁷;
- 13) anda Euroopa Parlamendile õigus teha seadusandlikke algatusi¹⁸;
- 14) anda Euroopa Parlamendile pädevus võtta üksi vastu ELi eelarve ja/või teha otsus omavahendite kohta¹⁹;
- 15) muuta ELi institutsioonide nimed²⁰;
- 16) anda riikide parlamentidele õigus teha seadusandlikke algatusi ELi tasandil²¹;
- 17) anda piirkondlikele parlamentidele õigus teha seadusandlikke algatusi ELi tasandil ja/või anda neile otsene ametlik õigus seoses subsidiaarsuse hindamisega vastavalt protokollile nr 2²²;
- 18) muuta või laiendada Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning/või Regioonide Komitee volitusi²³.

¹⁶ Vt meede 21.3.

¹⁷ Vt meede 38.4.

¹⁸ Vt meede 38.4.

¹⁹ Vt meede 38.4. Tuleb märkida, et selle meetme suhtes on kodanikud väljendanud lahknevaid arvamusi.

²⁰ Vt meede 39.3.

²¹ Vt meede 40.2.

²² Vt meede 40.2.

²³ Vt meede 39.6 ja meede 40.3.

Üldine ülevaade konverentsi lõpptulemusi käsitlevas aruandes sisalduvate ettepanekute rakendamiseks võetud meetmetest

17. Alates Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemusi käsitleva aruande esitlemisest 9. mail 2022 on nõukogu teinud aktiivselt tööd aruandes sisalduvate ettepanekute ja seotud konkreetsete meetmete rakendamiseks. Nagu märgiti konverentsi loomist käsitlevas 2021. aasta märtsi ühisavalduses, lubasid Euroopa Parlamendi president, ELi nõukogu eesistuja ja Euroopa Komisjoni president, et iga institutsioon, tegutsedes oma pädevuse piires ja kooskõlas aluslepingutega, uurib kiiresti, kuidas võtta kõnealuse aruandega seoses tulemuslikke järelmeetmeid.

18. Selleks et täita oma kindlat lubadust tagada konverentsi parimad võimalikud järelmeetmed, pöördus üldasjade nõukogu 2022. aastal igal oma istungitel igakuiselt konverentsi järelmeetmete küsimuse juurde tagasi. Samamoodi kinnitas Euroopa Ülemkogu oma 23.–24. juuni kohtumisel, et institutsioonid, igaüks oma pädevuse piires ja kooskõlas aluslepingutega, peavad tagama konverentsi tulemuste suhtes tulemuslike järelmeetmete võtmise. 2022. aasta juulis toimunud ELi asjade ministrite mitteametlikul kohtumisel arutati samuti konverentsi tulemuste elluviimist.

19. Nõukogu töö on eelkõige põhinenud konverentsi ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmete esialgsel tehnilisel hinnangul, mille koostas nõukogu peasekretariaat. Selles hinnangus on öeldud, et ELi institutsioonid valmistuvad tegelema või juba tegelevad märkimisväärse hulga ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmetega. Hinnangus märgitakse samuti, et neil juhtudel, kus ELi institutsioonid saaksid ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmetega edasi tegeleda, saaks seda väga suurel osal (ligikaudu 95%) juhtudest teha kehtivas aluslepingute raamistikus (vt punkt 16 eespool). Pärast kõnealust tehnilist hinnangut algatas eesistujariik Tšehhi küsimustiku, mis võimaldas koguda delegatsioonide seisukohti mõnes peamises konverentsi tulemuste järelmeetmeid puudutavas küsimuses.

20. Sellele tuginedes leppis nõukogu oma 21. juuni 2022. aasta istungil kokku, et prioriteediks seatakse nende ülekaalukalt suure hulga ettepanekute rakendamine, mida saab ellu viia kehtivas aluslepingute raamistikus, **eesmärgiga vastata kodanike mureküsimustele suhteliselt lühikese aja jooksul ja avaldada konkreetsete poliitikameetmete abil positiivset mõju nende igapäevaelule.**

21. Nagu nähtub käesoleva märkuse *addendum*'is esitatud tabelist, on nõukogu olnud eriti aktiivne sellistes valdkondades nagu „Tugevam majandus, sotsiaalne õiglus ja töökohad“ (nt võeti 2022. aasta oktoobris vastu direktiiv piisava miinimumpalga kohta Euroopa Liidus), „Kliimamuutused ja keskkond“ (nt saavutati oktoobris Euroopa Parlamendiga kokkulepe sõiduautode ja kaubikute rangemates CO₂ heite normides, et kiirendada üleminekut heiteta liikuvusele) või „Tervishoid“ (nt võeti oktoobris vastu kaks määrust, mille abil parandada ELi suutlikkust reageerida tulevaste pandeemiate ja muude piiriüleste tervisekriiside korral), pakkudes nii konkreetseid lahendusi mõningatele kodanike ettepanekutes esile tõstetud kõige enam muret tekitavatele küsimustele. Nõukogu on samuti püüdnud kiiresti ja tõhusalt käsitleda ettepanekuid, mis olid eriti asjakohased Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis, näiteks tegutsedes energia valdkonnas (nt võeti 2022. aasta augustis vastu määrus, mis käsitleb gaasinõudluse vähendamise koordineeritud meetmeid, ning oktoobris määrus, mis käsitleb kõrgete energiahindadega seotud erakorralist sekkumist) või demonstreerides ELi suutlikkust võtta vastu sanktsioone enneolematul määral.

22. Võttes arvesse, et paljude konverentsist tulenevate meetmete puhul võib olla vaja Euroopa Komisjoni ettepanekut, mida seejärel arutavad edasi teised ELi institutsioonid, on nõukogu jälginud väga tähelepanelikult konverentsi järelmeetmeid, mida komisjon on pärast 9. maid 2022. aastat võtnud. Eelkõige peab nõukogu tervitatavaks komisjoni võetud kohustust esitada konverentsiga seotud ettepanekuid, mida kinnitas president Von der Leyen oma 14. septembri 2022. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus ning mida kinnitati ka komisjoni 2023. aasta tööprogrammis (mis sisaldab palju konverentsi järelmeetmena tehtavaid algatusi, nagu välja kuulutatud vaimse tervise algatus). Nõukogu on samuti jälginud huviga komisjoni plaane suurendada kodanike osalemist ELi otsustusprotsessis.

23. Peale selle on **nõukogu** osana oma võetud kohustusest tagada konverentsi parimad võimalikud järelmeetmed **teinud kindlaks need konverentsi ettepanekud ja seotud konkreetset meetmed, kus ta saab ise tegutseda, s.t kus ei ole vaja mõne muu liidu institutsiooni või organi** (eelkõige komisjoni või liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja) **ettepanekut või soovitusi**, ning on asunud neid uurima²⁴. Peamiselt on need seotud liikmesriikide poliitikameetmete ELi tasandil koordineerimisega mitmes teemavaldkonnas, nt välispoliitikas või teavitustegevuses.

²⁴ Seetõttu ei sisalda käesolev dokument Euroopa poolaasta raames võetavaid meetmeid, mille puhul nõukogu tegutseb komisjoni soovitusel alusel. Vt dok 12279/22.

24. Konverentsi ettepanekute järelmeetmena on nõukogu mitmel juhul samuti algatanud arutelud selliste üleminekuklauslite võimaliku kasutamise üle, mis võimaldaksid aluslepingute raamistikus minna nõukogus mitmes valdkonnas ühehäälselt hääletamiselt üle kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamisele. Sellega seoses töö jätkub.

25. Lisaks on nõukogu seoses **väga piiratud arvu konkreetsete konverentsi tulemusel esitatud meetmetega, mille täiel määral rakendamine eeldaks aluslepingu muutmist**, võtnud teadmiseks Euroopa Parlamendi 9. juuni 2022. aasta resolutsiooni, milles palutakse parlamendi põhiseaduskomisjonil koostada ettepanekud aluslepingute muutmiseks seoses seda eeldavate konverentsi ettepanekutega ning esitatakse nõukogule ELi lepingu artikli 48 lõike 2 alusel kaks ettepanekut aluslepingute muutmiseks.

26. **Kogu tööd, mida Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon on pärast 9. maid 2022. aastat Euroopa tuleviku konverentsi järelmeetmete võtmiseks teinud, esitletakse Euroopa kodanikele 2. detsembril 2022. aastal spetsiaalsel tagasiside andmiseks korraldataval kohtumisel.**

27. See Euroopa Parlamendi, nõukogu ja Euroopa Komisjoni poolt ühiselt korraldatav tagasisideüritus võimaldab kolmel institutsioonil kooskõlas 2021. aasta märtsis allkirjastatud ühisavaldusega teavitada kodanikke meetmetest, mida institutsioonid – igaüks oma pädevuse piires ja kooskõlas aluslepingutega – on võtnud, et Euroopa tuleviku konverentsi tulemusi tõhusalt ellu rakendada.